

การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารเชิงคุณธรรม
ที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูยุคความปรกติถัดไป
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1*

APPLICATION OF THE FOUR BUDDHIST PRINCIPLE OF SANGAHAVATTHU
TO THE ADMINISTRATIONS OF MORARITY IN THE NEXT NORMAL AFFECTING
THE QUALITY OF WORKING LIFE OF TEACHERS IN SCHOOLS UNDER
CHANTHABURI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

ณรงค์กร ท่าม่วง*, อธิกร วรบำรุงกุล, อรุณเกียรติ จันทร์ส่งแสง

Narongkorn Thamuang*, Theerangkoon Warabamrungskul, Arungiat Chansongsaeng

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จันทบุรี ประเทศไทย

Faculty of Education, Rambhai Barni Rajabhat University, Chanthaburi, Thailand

*Corresponding author E-mail: 6426141008@rbru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารเชิงคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 2) คุณภาพชีวิตในการทำงานของครูยุคความปรกติถัดไป สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารเชิงคุณธรรมกับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูยุคความปรกติถัดไป สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 และ 4) สร้างสมการพยากรณ์การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารเชิงคุณธรรมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูยุคความปรกติถัดไป สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือ คือ แบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 306 คน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยอย่างง่าย ผลการวิจัยพบว่า 1) การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารเชิงคุณธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) คุณภาพชีวิตในการทำงานของครูยุคความปรกติถัดไป โดยรวมอยู่ในระดับมาก 3) ความสัมพันธ์ระหว่างการประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารเชิงคุณธรรมกับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูยุคความปรกติถัดไป มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และ 4) การพยากรณ์การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารเชิงคุณธรรมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูยุคความปรกติถัดไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ คือ $\hat{Y} = 0.348 + 0.72^{**}X$ และสมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน คือ $\hat{Z}_y = 0.85^{**}Z_x$ สะท้อนว่าการประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารเชิงคุณธรรมส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูยุคความปรกติถัดตามสมมติฐาน

คำสำคัญ: สังคหวัตถุ 4, ผู้บริหารเชิงคุณธรรม, คุณภาพชีวิต, ยุคปรกติถัดไป

* Received September 9, 2024; Revised October 8, 2024; Accepted October 19, 2024

Abstract

This research aims to: 1) Examine the application of the four Sangahavatthu principles by moral administrators under the Office of Chanthaburi Primary Educational Service Area 1; 2) Assess the quality of work life of teachers during the "next normal" period under the same office; 3) Explore the relationship between the application of the four Sangahavatthu principles by moral administrators and the quality of work life of teachers during the next normal; and 4) Develop a predictive model for the application of the four Sangahavatthu principles by moral administrators that affects the quality of work life of teachers during the next normal period. This is a quantitative research study using a questionnaire as the research tool. The sample group consisted of 306 individuals. Data were analyzed using mean, standard deviation, Pearson's correlation coefficient, and simple regression analysis. The findings reveal that: 1) Moral administrators' overall application of the four Sangahavatthu principles is at a high level. 2) The overall quality of work life of teachers during the next normal is also high. 3) There is a statistically significant relationship at the .01 level between the application of the four Sangahavatthu principles by moral administrators and the quality of work life of teachers during the next normal. and 4) The prediction of the applying the four Sangahavatthu principles by moral administrators significantly affects the quality of work life of teachers during the next normal at the .01 level. The raw score prediction equation is $\hat{Y} = 0.348 + 0.72**X$. The standardized score prediction equation is: $\hat{Z}_y = 0.85**Z_x$. These results indicate that the application of the four Sangahavatthu principles by moral administrators has a significant effect on the quality of work life of teachers during the next normal, as hypothesized.

Keywords: Sangkha 4, Moral Executives, Quality of Life, Next Normal Era

บทนำ

ในยุคการเปลี่ยนแปลงที่ยากจะคาดเดา การศึกษากลายเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้ประชาชนสามารถปรับตัวและพัฒนาตนเองให้เหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง การศึกษาไม่ใช่เพียงการสั่งสอนจากผู้มีอำนาจ แต่เป็นกระบวนการที่ทุกคนมีส่วนร่วมในการสร้างและปรับเปลี่ยนตามสภาพแวดล้อมที่ไม่แน่นอน ความพร้อมในการยึดมั่นและการเปลี่ยนแปลงนี้จึงเป็นสิ่งที่ทำให้รัฐชาติสามารถเจริญงอกงามและทันสมัยในทุกมิติของยุคการเปลี่ยนแปลง (ธงชัย สมบูรณ์, 2560) ด้านการบริหารการศึกษา ในยุคโลกพลิกผัน (VUCA World) ซึ่งเต็มไปด้วยความผันผวน (Volatility) ความไม่แน่นอน (Uncertainty) ความซับซ้อน (Complexity) และความคลุมเครือ (Ambiguity) ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องปรับตัวเพื่อให้สามารถนำการเปลี่ยนแปลงมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การเปลี่ยนแปลงนี้ส่งผลให้เกิดความท้าทายต่าง ๆ ที่ต้องเผชิญ เช่น การจัดการกับปัญหาที่ซับซ้อนและการตัดสินใจในสถานะที่ไม่แน่นอน ผู้บริหารต้องมีคุณลักษณะที่สำคัญ เช่น กล้าคิด กล้าทำ กล้านำ และกล้าเปลี่ยนแปลงควบคู่กับการมีคุณธรรมจริยธรรม ในการบริหารองค์กรแนวทางการเตรียมตัวเพื่อรับมือกับยุค VUCA รวมถึงการวางแผนที่ยืดหยุ่นและการเสริมสร้างทักษะใหม่ ๆ การสอนเสริมเพื่อยกระดับผลการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นสิ่งที่สำคัญที่ต้องให้ความสำคัญ นอกจากนี้แล้วการปรับตัวของผู้บริหารสถานศึกษาในยุค VUCA จึงเป็นการนำพาสถานศึกษาให้ทันสมัยและเหมาะสมกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้ตอบสนองต่อความต้องการและความท้าทายของยุคโลกพลิกผันได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ศุภเชษฐ์ กาญจนมณี และคณะ, 2566) การศึกษา

โดยใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาจะเป็นแนวทางการในการศึกษาอย่างเป็นลำดับขั้นตอน และผลลัพธ์ที่ได้ คือ กระบวนการบริหารที่ชัดเจน และประยุกต์เข้ากับบริบทสังคมไทยได้

ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นส่วนสำคัญที่จะขับเคลื่อนและผลักดันสถานศึกษาให้สามารถก้าวเดินไปได้ อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายขององค์กร โดยมีเทคนิคในการใช้กระบวนการบริหารกลุ่มบุคคลในการบริหารงานให้ได้ประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมาย (บุษบา จีเพ็ชร, 2557) การประยุกต์ใช้หลักธรรมของผู้บริหารจึงเป็นอีกวิธีทางหนึ่งที่จะเข้ามาช่วยในการบริหารสถานศึกษาในช่วงของการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือภายใต้ผลกระทบที่เกิดขึ้นที่ครูและบุคลากรทางการศึกษามีการปรับตัวในการดำเนินชีวิตและการทำงาน จนทำให้เกิดสภาวะหลาย ๆ อย่างที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตในการทำงาน และการดำรงชีวิต ดังนั้นหลักสังคหวัตถุ 4 จึงถือเป็นหลักธรรมทางศาสนาที่เป็นการสงเคราะห์ช่วยเหลือเอื้อเฟื้อเกื้อกูลเพื่อสมานไมตรีกัน เพื่อพัฒนาชีวิตจิตใจให้สูงขึ้น ๆ ขึ้นไป ด้วยการให้การพุดจาตีมีวาจาเป็นที่รัก จะทำให้ตนเองและผู้อื่นได้รับความสุขไปด้วย เป็นการดำเนินชีวิตได้อย่างถูกต้องดีงาม (สุริยพร แซ่เอี้ยบ และพลพจน์ เขาวีวัฒน์, 2561) และประกอบไปด้วย ส่วนที่ 1 ทาน คือ การให้ การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือกันในเรื่องของตลอดถึงให้ความรู้และแนะนำสั่งสอน ส่วนที่ 2 ปิยวาจา วาจาเป็นที่รักพูดดีมีน้ำใจ รวมทั้งกล่าวคำสุภาพไพเราะสร้างสมานสามัคคี ให้เกิดไมตรีและความรักนับถือตลอดถึงคำแสดงประโยชน์ ประกอบด้วย เหตุผลอันเป็นสิ่งจูงใจให้นิยมยอมตาม ส่วนที่ 3 อตถจริยา การประพฤติประโยชน์ คือ การชวนช่วยช่วยเหลือกิจการ เพื่อบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ ตลอดจนช่วยแก้ไข และส่วนสุดท้าย คือ สมานัตตตา ความมีตนเสมอ คือ ทำตนเสมอต้นด้วยปลาย ปฏิบัติสม่ำเสมอด้วยกันในชนทั้งหลาย และเสมอในสุขทุกข์ ร่วมรับรู้ร่วมแก้ไข รวมถึงการวางตนได้เหมาะสมแก่ฐานะ สถานะ บุคคล เหตุการณ์ และสิ่งแวดล้อม (สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ.ปยุตฺโต), 2559) ถ้าผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ควรนำหลักสังคหวัตถุ 4 มาประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษาในการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การพุดจาไพเราะ การช่วยเหลือเกื้อกูลกัน และความเสมอต้นเสมอปลายส่งผลให้คุณภาพชีวิตที่ดีในการทำงานของครูและบุคลากรทางการศึกษาได้เป็นอย่างดี ผู้บริหารเชิงคุณธรรมต้องประพฤติปฏิบัติตนด้วยหลักการมาตรฐานด้านจริยธรรม (Ethical Standards) ได้แก่ การใช้หลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานให้ความเป็นธรรมและความยุติธรรมกับเพื่อนร่วมงานทุกระดับ เน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้มีความซื่อสัตย์ทั้งต่อตนเองและต่อผู้อื่น เคารพต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์รวมทั้งมุ่งเน้นการยกระดับคุณธรรมและจริยธรรมของเพื่อนร่วมงานให้สูงขึ้น

คุณภาพชีวิตในการทำงานถือเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่งที่ผู้บริหารต้องมุ่งเน้นให้ความสำคัญดังจะเห็นได้จากที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ได้มุ่งกำหนดวิสัยทัศน์พันธกิจ ในการมุ่งส่งเสริมการพัฒนาคู และบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นมืออาชีพสร้างโอกาส ความเสมอภาคลดความเหลื่อมล้ำ ให้ผู้เรียนทุกคนได้รับบริการทางการศึกษาอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1, 2565) ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความตระหนักในการพัฒนาคุณภาพชีวิตครู ซึ่งสอดคล้องกับสำนักสถิติแห่งชาติ ได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตไว้ 4 ด้านประกอบด้วย ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านการทำงาน ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านส่วนตัว ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านสังคม ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตด้านเศรษฐกิจ (สำนักสถิติแห่งชาติ, 2561) เห็นได้ว่าการพัฒนาคุณภาพชีวิตจึงถือเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการทำงาน ซึ่งครูและบุคลากรทางการศึกษาก็ถือเป็นผู้ปฏิบัติงาน จึงควรได้รับการดูแลส่งเสริมให้เกิดคุณภาพชีวิตในการทำงานเพื่อเป็นการสนับสนุน และขับเคลื่อนองค์กรหรือสถานศึกษานั้น สามารถก้าวเดินได้อย่างมีประสิทธิภาพและมั่นคง

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ที่ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา จากแนวคิดทฤษฎี ของนักวิชาการ ทำให้ได้ความหมายของคุณภาพชีวิตในการทำงานของครู คือ การรับรู้ของครูที่มีต่อสภาพการทำงานที่สามารถตอบสนองความต้องการ

ทั้งร่างกาย และจิตใจทำให้ครุมีความพอใจมีความสุขในการทำงานอันจะทำให้งานนั้นบรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะประกอบด้วย การให้ในสิ่งที่เหมาะสมและยุติธรรม รวมทั้งสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัยและส่งเสริมสุขภาพ การพัฒนาด้านความสามารถของบุคคล ความเจริญงอกงามและสวัสดิภาพการบูรณาการกับสังคม (เชษฐา ไชยเดช, 2550) แสดงให้เห็นว่าคุณภาพชีวิตในการทำงานของครุมีส่วนสำคัญอย่างยิ่ง ในการจะพัฒนาสถานศึกษา ให้มีความมั่นคงมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาการประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารเชิงคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1
2. เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตในการทำงานของครุยุคความปรกตดิถีไป สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารเชิงคุณธรรมกับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครุยุคความปรกตดิถีไป สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1
4. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารเชิงคุณธรรมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการทำงานของครุยุคความปรกตดิถีไป สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้กำหนดดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2565 ครูจำนวน 1,440 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1, 2565)

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2565 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยเปิดตารางเทียบหากกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie, R. V. & Morgan, D. W., 1970) โดยได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 306 คนใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยใช้อำเภอที่ตั้งของสถานศึกษาเป็นชั้นของการสุ่ม หลังจากนั้นคัดเลือกครูของแต่ละอำเภอที่ตั้งของสถานศึกษาด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้สถานศึกษาเป็นหน่วยในการสุ่ม

3. เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ โดยมีขั้นตอน ดังต่อไปนี้ 1) ศึกษาการสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับขั้นตอนโดยการศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถาม 2) ศึกษา ค้นคว้า เอกสาร ตำรา บทความ วิทยานิพนธ์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องอย่างครอบคลุมตามตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย วิเคราะห์ สังเคราะห์ และสรุปเป็นนิยามศัพท์ของการประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารเชิงคุณธรรม และคุณภาพชีวิตในการทำงานของครุในยุคความปรกตดิถีไป เพื่อเป็นกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสอบถามและปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อดำเนินการ 3) สร้างข้อความเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารเชิงคุณธรรม จำนวน 28 ข้อ และสร้างข้อความคำถามเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครุในยุคความปรกตดิถีไป จำนวน 28 ข้อ 4) นำข้อความที่สร้างขึ้นทั้งหมดมาปรับปรุงภาษาให้อ่านง่าย เข้าใจง่าย ไม่ซับซ้อนแล้วจัดเรียงข้อความตามรูปแบบของการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของข้อความรายชื่อ โดยมี

ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) จากการหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ซึ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจันทบุรี เขต 1 ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามอยู่ระหว่าง 0.80 ถึง 1.00 และ 5) นำข้อความที่คัดเลือกไว้ตามข้อ 4 มาสร้างเป็นแบบสอบถามการประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารเชิงคุณธรรมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูยุคความปรกติถัดไป สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 โดยเรียงข้อความหรือข้อคำถามตามลำดับของตัวแปรแล้วนำไปทดลองใช้ (Try-out) กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการทดสอบวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach Alpha Coefficient) (Cronbach, L. J., 1990) และจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์แบ่งเป็น 3 ตอน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Likert, R., 1993) จากการทดสอบกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ราย คัดเลือกข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป มีค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ (r) ตั้งแต่ 0.49 ถึง 0.76

4. การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามทางออนไลน์ไปยังครูในโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามออนไลน์ที่ได้รับแบบสอบถามออนไลน์ตอบกลับคืนมา จำนวน 306 ฉบับ

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติพื้นฐาน ประกอบด้วย ค่าเฉลี่ย (Mean: $\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Correlation Coefficient) และวิเคราะห์การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารเชิงคุณธรรมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูยุคความปรกติถัดไปด้วยวิธีการวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่าย (Simple Linear Regression) และสร้างสมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ (ปกรณ์ ประจันบาน, 2555)

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ศึกษาและทำการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้ 1) การวิเคราะห์การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารเชิงคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) 2) การวิเคราะห์ระดับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูในยุคความปรกติถัดไป สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และใช้ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) 3) การวิเคราะห์ข้อมูลและหาความสัมพันธ์ระหว่างการประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารเชิงคุณธรรมต่อคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูในยุคความปรกติถัดไป สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Correlation Coefficient) และ 4) การวิเคราะห์การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารเชิงคุณธรรมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูในยุคความปรกติถัดไป สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ด้วยวิธีการวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่าย (Simple Linear Regression)

ผลการวิจัย

การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารเชิงคุณธรรมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูยุคความปรกติถัดไป สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 มีผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษาการประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารเชิงคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ปรากฏผลดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารเชิงคุณธรรม

การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารเชิงคุณธรรม	n = 306		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	4.37	0.45	เห็นด้วยมาก	1
2. ด้านการพูดจาไพเราะ	4.27	0.48	เห็นด้วยมาก	3
3. ด้านการช่วยเหลือเกื้อกูล	4.30	0.49	เห็นด้วยมาก	2
4. ด้านการเสมอต้นเสมอปลาย	4.18	0.51	เห็นด้วยมาก	4
รวม	4.28	0.44	เห็นด้วยมาก	-

จากตารางที่ 1 การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารเชิงคุณธรรม ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.44) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับเห็นด้วยมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ($\bar{X} = 4.37$, S.D. = 0.45) ด้านการช่วยเหลือเกื้อกูล ($\bar{X} = 4.30$, S.D. = 0.49) ด้านการพูดจาไพเราะ ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.48) และด้านการเสมอต้นเสมอปลาย ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.51) ตามลำดับ

2. ผลการศึกษาคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูยุคความปรกตึถัดไป สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 ปรากฏผลดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 คุณภาพชีวิตในการทำงานของครูยุคความปรกตึถัดไป

คุณภาพชีวิตในการทำงานของครู ในยุคความปรกตึถัดไป	n = 306		ระดับ	อันดับ
	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านผลตอบแทนที่ยุติธรรมและ เพียงพอ	4.25	0.39	เห็นด้วยมาก	3
2. ด้านสภาพแวดล้อมปลอดภัยในการทำงาน	4.16	0.43	เห็นด้วยมาก	4
3. ด้านพัฒนาความสามารถของผู้ทำงาน	4.26	0.46	เห็นด้วยมาก	2
4. ด้านมีความก้าวหน้าในอาชีพ	4.25	0.45	เห็นด้วยมาก	1
รวม	4.23	0.34	เห็นด้วยมาก	-

จากตารางที่ 2 คุณภาพชีวิตในการทำงานของครูยุคความปรกตึถัดไป ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.34) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับเห็นด้วยมากทุกข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านพัฒนาความสามารถของผู้ทำงาน ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.46) ด้านผลตอบแทนที่ยุติธรรมและเพียงพอ ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.39) ด้านมีความก้าวหน้าในอาชีพ ($\bar{X} = 4.25$, S.D. = 0.45) และด้านสภาพแวดล้อมปลอดภัยในการทำงาน ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.43) ตามลำดับ ผลการศึกษาสะท้อนให้เห็นได้ว่าองค์ประกอบทั้ง 4 ด้านสอดคล้องกับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในยุคความปรกตึถัดไปทุกด้าน

3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารเชิงคุณธรรมกับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูยุคความปรกตึถัดไป สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารเชิงคุณธรรมกับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูยุคความปรกตึถัดไป โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product-Moment Correlation Coefficient) ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารเชิงคุณธรรมกับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูยุคความปรกติถัดไป

ตัวแปร	X ₁	X ₂	X ₃	X ₄	X	Y
X ₁	1	-	-	-	-	-
X ₂	0.794**	1	-	-	-	-
X ₃	0.796**	0.804**	1	-	-	-
X ₄	0.683**	0.736**	0.805**	1	-	-
X	0.894**	0.915**	0.937**	0.891**	1	-
Y	0.793**	0.773**	0.791**	0.739**	0.850**	1

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 3 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารเชิงคุณธรรมกับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูยุคความปรกติถัดไป มีความสัมพันธ์ทางบวก อยู่ในระดับความสัมพันธ์ที่สูง ($r_{xy} = 0.850$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยการเรียงลำดับความสัมพันธ์จากมากไปหาน้อย คือ ด้านการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ (X₁) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูยุคความปรกติถัดไป (Y) มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง ($r_{x_1y} = 0.793$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ด้านการช่วยเหลือเกื้อกูล (X₃) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูยุคความปรกติถัดไป (Y) มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง ($r_{x_3y} = 0.791$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ด้านการพูดจาไพเราะ (X₂) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูยุคความปรกติถัดไป (Y) มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง ($r_{x_2y} = 0.773$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ด้านการช่วยเหลือเกื้อกูล (X₄) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูยุคความปรกติถัดไป (Y) มีความสัมพันธ์กันในระดับสูง ($r_{x_4y} = 0.739$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผลการศึกษาสะท้อนให้เห็นว่าความสัมพันธ์ระหว่างการประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารเชิงคุณธรรมกับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูยุคความปรกติถัดไป

4. การวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่าย (Simple Linear Regression) เพื่อค้นหาอำนาจพยากรณ์โดยการประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารเชิงคุณธรรมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิต ในการทำงาน of ครูยุคความปรกติถัดไป สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1

ผลการวิเคราะห์อำนาจพยากรณ์การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหาร เชิงคุณธรรมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูยุคความปรกติถัดไป โดยการวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่าย (Simple Linear Regression) ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่ายของการประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหาร เชิงคุณธรรมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูยุคความปรกติถัดไป

ตัวแปร	n = 306		df	r _{xy}	a	b	β
	$\bar{x}$	S.D.					
X	4.28	0.44	304	0.85**	0.348	0.72**	0.85**
Y	4.23	0.34					

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 4 การพยากรณ์การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารเชิงคุณธรรมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูยุคความปรกติถัดไป อยู่ในระดับสูงมากและมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ค่าคงที่ของการพยากรณ์เท่ากับ 0.348 ค่าสัมประสิทธิ์ของการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบเท่ากับ 0.72 ค่าสัมประสิทธิ์ของการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐานเท่ากับ 0.85 สามารถสร้างสมการพยากรณ์การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารเชิงคุณธรรมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูยุคความปรกติถัดไป สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 คือ สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบคือ $\hat{Y} = 0.348 + 0.72 * X$ และสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐานคือ $= 0.85 * Zx$ ผลการศึกษานี้สะท้อนให้เห็นได้ว่าการประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารเชิงคุณธรรมนั้นส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูยุคความปรกติถัดไป

อภิปรายผล

ผลการวิจัยการประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารเชิงคุณธรรมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูยุคความปรกติถัดไป สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 มีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปรายผลดังต่อไปนี้

1. ผลการศึกษาการประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารเชิงคุณธรรม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 พบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก สอดคล้องกับการศึกษาของ พระครูอาทรปริยัตยานุกิจ (สุจิตโต/เพียรสองชั้น) ได้ศึกษาการประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ในการบริหารงานบุคลากรโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาในอำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า 1) การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรทางการศึกษาโรงเรียนพระปริยัติธรรม โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ผลการวิเคราะห์แบบสัมพัทธ์การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ในการปฏิบัติหน้าที่ คือ รับฟังความคิดเห็น และเปิดโอกาสให้ทุกคนผู้พูดจาสุภาพ อ่อนหวาน จิตสำนึกในการให้บริการและให้ความปรึกษาแนะนำ อภิปรายได้ว่า การนำหลักสังคหวัตถุ 4 มาใช้ในการบริหารงานมีผลดีทั้งในด้านการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีในองค์กร การลดความขัดแย้ง และการสร้างสังคมที่มีความรักและสามัคคี ทำให้การบริหารงานประสบความสำเร็จและเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวาง (พระครูอาทรปริยัตยานุกิจ (สุจิตโต/เพียรสองชั้น), 2555)

2. ผลการศึกษาการคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูยุคความปรกติถัดไป สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้ดังนี้ ด้านพัฒนาความสามารถของผู้ทำงาน ด้านผลตอบแทนที่ยุติธรรมและเพียงพอ ด้านมีความก้าวหน้าในอาชีพ และด้านสภาพแวดล้อมปลอดภัยในการทำงาน ตามลำดับ ทั้งนี้ เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาได้ตระหนักและให้ความสำคัญต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นอย่างดี มีการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคลากรภายในสถานศึกษา ส่งเสริมให้บุคลากรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น จึงส่งผลให้คุณภาพชีวิตในการทำงานของครูยุคความปรกติถัดไป สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก สอดคล้องกับการศึกษาของ ปิยะวัฒน์ เคแสง ได้ศึกษาคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายเทศบาลตำบลคลองหาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 พบว่า คุณภาพชีวิตในการทำงานของครู โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ แสดงให้เห็นว่าการบริหารจัดการที่ดีและการให้ความสำคัญต่อคุณภาพชีวิตของครู มีผลโดยตรงต่อความพึงพอใจและประสิทธิภาพในการทำงานของครูในระดับต่าง ๆ (ปิยะวัฒน์ เคแสง, 2559)

3. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารเชิงคุณธรรมกับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูยุคความปรกติถัดไป สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางบวกอยู่ในระดับความสัมพันธ์กันสูงไปในทิศทางเดียวกันกับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูยุคความปรกติถัดไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับการศึกษาของ ลิษา สมัครพันธ์ ได้ศึกษาการประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุที่ส่งผลต่อการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 2 พบว่า การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุกับการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (ลิษา สมัครพันธ์, 2562)

4. ผลการวิเคราะห์การพยากรณ์การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหาร เชิงคุณธรรมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูยุคความปรกติถัดไป สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 อยู่ในระดับสูงมากและมีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ค่าคงที่ของการพยากรณ์เท่ากับ 0.348 ค่าสัมประสิทธิ์ของการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบเท่ากับ 0.72 ค่าสัมประสิทธิ์ของการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐานเท่ากับ 0.85 สามารถสร้างสมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ คือ $\hat{Y} = 0.348 + 0.72X$ สอดคล้องกับการศึกษาของ นนัฐศิริ แก้วแจ้ง และพระมหาธำรง ฐิตปัญโญ พบว่า การบริหารงานบุคคลเชิงบูรณาการหลักสังคหวัตถุที่ส่งผลต่อบรรยากาศองค์การในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 ตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ การรักษาวินัยในการบริหารงานบุคคลตามหลักสังคหวัตถุ (X4) การวางแผนในการบริหารงานบุคคลตามหลักสังคหวัตถุ (X1) การจัดสวัสดิการในการบริหารงานบุคคลตามหลักสังคหวัตถุ (X5) การสรรหาในการบริหารงานบุคคลตามหลักสังคหวัตถุ (X2) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การทำนายหรืออำนาจพยากรณ์ร้อยละ 73.70 ($R^2 = 0.737$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สามารถเขียนความสัมพันธ์ในรูปสมการพยากรณ์ได้ดังนี้ สมการรูปคะแนนดิบ $\hat{Y} = 0.524 + 0.305 (X4) + 0.225 (X1) + 0.202 (X5) + 0.147 (X2)$ สมการรูปคะแนนมาตรฐาน $\hat{Z}_y = 0.323 (X4) + 0.217 (X1) + 0.215 (X5) + 0.163 (X2)$ (นนัฐศิริ แก้วแจ้ง และพระมหาธำรง ฐิตปัญโญ, 2566)

สรุปและข้อเสนอแนะ

องค์ความรู้จากการวิจัยเป็นการประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารเชิงคุณธรรม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1 การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารเชิงคุณธรรม พบว่า มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก คุณภาพชีวิตในการทำงานของครูยุคความปรกติถัดไป พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ความสัมพันธ์ระหว่างการประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ของผู้บริหารเชิงคุณธรรมกับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูยุคความปรกติถัดไป ผู้วิจัยเห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรปฏิบัติตนต่อผู้ใต้บังคับบัญชาแบบเป็นกันเองไม่ถือตัวไม่แบ่งชนชั้นวรรณะ เป็นแบบอย่างที่ดีและเหมาะสมกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา และเปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการพัฒนาองค์กรให้บรรลุผลตามทิศทางที่กำหนด และผู้บริหารจึงควรพัฒนาสถานศึกษาให้มีบรรยากาศที่ดีต่อสุขภาพกาย สุขภาพจิต รมรื่น สวยงาม และมีความปลอดภัย วางแผนการใช้อาคารสถานที่ให้เหมาะสมการใช้งาน และเอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย หน่วยงานภาคการศึกษาควรนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาอย่างจริงจัง และให้เป็นพันธกิจที่ผู้บริหารจะต้องนำไปสู่การปฏิบัติระดับสถานศึกษา ข้อเสนอการศึกษาครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อให้มีการประยุกต์หลักธรรมสู่การปฏิบัติระดับสถานศึกษาระหว่างกระบวนการวิจัย และให้มีการพัฒนาระหว่างกระบวนการไปพร้อม ๆ กัน

เอกสารอ้างอิง

- เชษฐา ไชยเดช. (2550). คุณภาพชีวิตการทำงานของครูที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครูในสถานศึกษาคาทอลิก สังกัดอัครสังฆมณฑลกรุงเทพมหานคร. ใน วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ธงชัย สมบูรณ์. (2560). โลกหลังยุคใหม่ อนาคตทางการศึกษาและปัญญาของชาติ. เรียกใช้เมื่อ 15 พฤษภาคม 2565 จาก https://www.matichon.co.th/columnists/news_783896
- นนท์ศิริ แก้วแจ้ง และพระมหาอัคร ธิตปุญโญ. (2566). การบริหารงานบุคคลเชิงบูรณาการหลักสังคหวัตถุที่ส่งผลต่อบรรยากาศองค์การในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรีเขต 2. วารสารบัณฑิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 21(1), 311-329.
- บุษบา จีเพ็ชร. (2557). บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการพัฒนาส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมนักศึกษาในโรงเรียนอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการอาชีวศึกษา กรุงเทพมหานคร. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- ปกรณ์ ประจันบาน. (2555). สถิติขั้นสูงสำหรับการวิจัยและประเมิน. (พิมพ์ครั้งที่ 4). พิษณุโลก: รัตนสุวรรณการพิมพ์.
- ปิยะวัฒน์ เคแสง. (2559). คุณภาพชีวิตในการทำงานของครูโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายเทศบาลตำบลคลองหาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1. ใน วิทยานิพนธ์นิพนธ์การศึกษา มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พระครูอาทรปริยัตยานุกิจ (สุจิตโต/เพียรสองชั้น). (2555). การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุ 4 ในการบริหารงานบุคลากรโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา ในอำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด. ใน วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ลิษา สมัครพันธ์. (2562). การประยุกต์ใช้หลักสังคหวัตถุที่ส่งผลต่อการบริหารงานบุคคลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรีเขต 2. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ศุภเชษฐ์ กาญจนมณี และคณะ. (2566). การปรับตัวของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคโลกพลิกผัน. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 13(1), 1-13.
- สมเด็จพระพุทธโฆษาจารย์ (ป.อ.ปยุตโต). (2559). พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลธรรม. (พิมพ์ครั้งที่ 34). กรุงเทพมหานคร: มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1. (2565). บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี เขต 1. เรียกใช้เมื่อ 20 พฤษภาคม 2565 จาก <https://web.chan1.go.th>
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2561). การสำรวจคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างยั่งยืน ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พ.ศ. 2561. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม.
- สุริย์พร แซ่เอี้ยบ และพลพจน์ เชาว์วิวัฒน์. (2561). การเสริมสร้างพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านจิตสาธารณะในสังคมไทยด้วยหลักสังคหวัตถุ. วารสารวิชาการและวิจัยสังคมศาสตร์, 13(38), 1-14.
- Cronbach, L. J. (1990). Essentials of psychological testing. (5th ed.). New York: Harper Collins.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607-610.
- Likert, R. (1993). A Technique for the Measurement of Attitude. Chicago: Rand Mc Nally.